



PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 11 grudnia 2006 roku

RPZ– 411/5/06/AC/

DECYZJA nr RPZ 32/2006

Stosownie do art. 28 ust.6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080 ze zm.) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, wszczętego na wniosek Andrzeja Bakuna – prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Oczyszczania Terenu BAKUN w Roztoce przeciwko Zakładowi Komunalnemu sp. z o.o. z siedzibą w Giząłkach

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

1. na podstawie art. 9 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* **uznaje się za ograniczającą konkurencję** praktykę Zakładu Komunalnego sp. z o.o. z siedzibą w Giząłkach, polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnych rynkach ograniczonych terytorialnie do obszaru gminy Giząłki: usług składowania odpadów komunalnych oraz usług odbierania nieczystości ciekłych poprzez odmowę zawarcia z wnioskodawcą umowy na odbiór nieczystości ciekłych i odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości położonych na terenie w/w gminy, co narusza art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 przywołanej na wstępie ustawy poprzez przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji na lokalnym rynku usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz lokalnym rynku opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. **oraz nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**
2. Na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 tej ustawy nakłada się na Zakład Komunalny sp. z o.o. w Giząłkach karę pieniężną w wysokości 1.928 złotych (słownie: tysiąc dziewięćset dwadzieścia osiem złotych) płatną do budżetu państwa.
3. Na podstawie art. 75 w związku z art. 69 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, kosztami postępowania antymonopolowego obciąża się Zakład Komunalny sp. z o.o. w Giząłkach i z tego tytułu zobowiązuje się Zakład Komunalny sp. z o.o. w Giząłkach do zwrotu na rzecz Andrzeja Bakuna prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Oczyszczania Terenu BAKUN w Roztoce kwoty 500 zł (słownie: pięćset złotych).

Uzasadnienie

W dniu 17 lutego 2006 r. do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu wpłynął wniosek Andrzeja Bakuna – prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Oczyszczania Terenu BAKUN w Roztoce (zwanego dalej: Wnioskodawcą) o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Zakładowi Komunalnemu sp. z o.o. w Giząłkach (zwanego dalej: Uczestnikiem lub Spółką).

W uzasadnieniu wniosku Wnioskodawca wskazał, iż odpady komunalne i nieczystości ciekłe z terenu gminy Giząłki powinny być przyjmowane na gminne składowisko oraz na gminną stację zlewną, a odmowa podpisania z nim stosownych umów jest przejawem nierównego traktowania przedsiębiorców. Do wniosku Wnioskodawca załączył szereg dokumentów, które - w jego ocenie – potwierdzały bezprawność działań Spółki, w tym skierowane do niego pismo Uczestnika z dnia 8.02.2006 r., w którym poinformowano go, że nie ma możliwości zawarcia z nim umów na zrzut nieczystości stałych i płynnych pochodzących od mieszkańców gminy Giząłki, gdyż „Zakład Komunalnych sp. z o.o. w Giząłkach posiada koncesję na świadczenie tego typu usług na terenie gminy mając podpisane umowy z mieszkańcami”. (k. 6)

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: Prezesem Urzędu) postanowieniem z dnia 21 lutego 2006 r. wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko Zakładowi Komunalnemu sp. z o.o. w Giząłkach w sprawie uznania praktyki - polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług składowania odpadów komunalnych oraz usług odbioru nieczystości ciekłych, poprzez odmowę zawarcia z Wnioskodawcą umowy na odbiór nieczystości ciekłych i odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości - za ograniczającą konkurencję.

W odpowiedzi na postawione zarzuty Uczestnik wskazał, że gminne składowisko jest wypełnione w ok. 70% i według prognoz będzie musiało zostać zamknięte za ok. 4-5 lat, a aktualnie nie jest przewidywana budowa nowego składowiska na terenie gminy. Powołując się na w/w okoliczności Uczestnik wskazał, że „w interesie mieszkańców gminy jest aby nie składowano odpadów spoza terenu gminy”, podkreślając jednocześnie, że z uwagi na deklarację Wnioskodawcy, iż przywożone przez niego odpady będą pochodziły wyłącznie od mieszkańców gminy Giząłki, Spółka gotowa jest przystąpić z nim do rokowań w sprawie zawarcia umowy. Uczestnik wskazał też, że ewentualna umowa powinna „zawierać gwarancję, że odpady będą pochodziły tylko od mieszkańców z terenu gminy Giząłki oraz zawierać odpowiednie sposoby kontroli wykonania tego zobowiązania.”

Oдноśnie kwestii przyjmowania nieczystości ciekłych Spółka wskazała, że do stacji zlewnej przy oczyszczalni ścieków w Giząłkach można przyjąć ok. 9m³ ścieków dowożonych w ciągu doby, przy czym wielkość tę wyczerpują: sama Spółka, która świadczy usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych oraz Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Giząłkach. W związku z tym Uczestnik podniósł, że „doprowadzenie do oczyszczalni większej ilości ścieków dowożonych, zakłóci proces oczyszczania ścieków w sposób niedopuszczalny” i przez to „nie widzi absolutnie żadnej możliwości podpisania umowy na odbiór nieczystości ciekłych” z Wnioskodawcą.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nr 506 prowadzonej przez Wójta Gminy Krzymów pod firmą Zakład Oczyszczania Terenu „Bakun” Andrzej Bakun. Przedmiotem działania przedsiębiorcy jest między innymi gospodarowanie odpadami.

Dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej (k. 5 akt)

Zakład Komunalny sp. z o.o. z siedzibą w Gizalkach jest wpisany do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000203541. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. wywóz śmieci i odpadów, unieszkodliwianie odpadów oraz odprowadzanie ścieków. Jedynym udziałowcem Spółki jest gmina Gizalki.

Dowód: odpis z rejestru przedsiębiorców KRS (k. 15 – 18 akt).

W chwili wszczęcia postępowania antymonopolowego Spółka prowadziła działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizalki na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 13 września 1996 *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2005r., Nr 236, poz. 2008 ze zm.). Zebrane odpady komunalne Spółka składowała na gminnym składowisku odpadów, a nieczystości ciekłe wywoziła do stacji zlewnej przy gminnej oczyszczalni ścieków w Gizalkach.

Dowód: oświadczenie Uczestnika (k. 14v, k. 30 akt).

W toku postępowania antymonopolowego Spółka przestała świadczyć usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Gizalki, natomiast nadal prowadzi działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizalki, a nieczystości ciekłe wywozi do stacji zlewnej przy gminnej oczyszczalni ścieków w Gizalkach.

Dowód: decyzja z dnia 8.08.2006r. (k. 79 akt), oświadczenie Uczestnika (k. 86 akt).

Na terenie gminy Gizalki znajduje się jedno składowisko odpadów komunalnych oraz jedna stacja zlewna przy oczyszczalni ścieków w Gizalkach. Dzierżawcą zarówno składowiska odpadów, jak i oczyszczalni ścieków jest Uczestnik postępowania. Wysokość opłat za składowanie odpadów komunalnych na składowisku oraz za przyjmowanie nieczystości ciekłych do stacji zlewnej ustalana jest samodzielnie przez Spółkę.

Dowód: oświadczenie Uczestnika (k. 14), pismo Urzędu Gminy w Gizalkach (k. 37)

Na terenie gminy Gizalki aktualnie trzy podmioty posiadają zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, tj. Wnioskodawca, Angelika Ligocka prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą „EKO-SKÓRTEX” oraz od 31 października 2006r. Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Pleszewie. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizalki posiada aktualnie Uczestnik, Wnioskodawca oraz Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Pleszewie. Usługi w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizalki świadczy również Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Gizalkach, która posiadała stosowne zezwolenie w toku postępowania antymonopolowego, a aktualnie złożyła wniosek i w/w zezwolenie zostanie jej udzielone.

Dowód: pisma z Urzędu Gminy w Gizalkach (k. 21 – 29 akt, k. 76 – 84 akt, k. 100), pismo, pismo SKR w Gizalkach (k. 99 akt), notatka (k. 101 akt).

Na składowisko odpadów komunalnych w Gizalkach przyjmowane są odpady komunalne od Angeliki Ligockiej, na podstawie umowy z dnia 2.01.2005 r. W dniu 12.01.2006 r. strony podpisały aneks do w/w umowy, zgodnie z którym Spółka zobowiązała

się do przyjmowania od przedsiębiorcy odpadów komunalnych zebranych wyłącznie od mieszkańców gminy Gizzałki. Do stacji zlewnej przy oczyszczalni ścieków w Gizzałkach przyjmowane są nieczystości dowożone przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych w Gizzałkach.

Dowód: oświadczenie Uczestnika (k. 14 akt)

W toku postępowania antymonopolowego na terenie gminy Gizzałki obowiązywała uchwała Rady Gminy Gizzałki nr XXXIII/2/98 z dnia 29.01.1998r. w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku w gminie. Zgodnie z § 17 ust. 1 w/w uchwały przedsiębiorcy świadczący usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości mieli obowiązek wywożenia odpadów na wyznaczone gminne składowisko.

Dowód: odpis uchwały (k. 38 – 47 akt)

W dniu 22 września 2006 r. weszła w życie uchwała Rady Gminy Gizzałki nr XXXVIII/21/2006 z dnia 20.06.2006r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Gizzałki, w której analogicznego obowiązku na przedsiębiorców świadczących usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości nie nałożono.

Dowód: uchwała dnia 20.06.2006r. (k. 62 – 70 akt)

Pismem z dnia 30.01.2006 r. Wnioskodawca wystąpił go gminy Gizzałki o udzielenie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizzałki, występując jednocześnie do Spółki o zawarcie z nim umów na odbiór odpadów stałych i ciekłych.

Dowód: odpisy wniosków (k. 7 – 8)

W odpowiedzi na powyższe, pismem z dnia 8.02.2006 r. Spółka poinformowała, że nie ma możliwości zawarcia w/w umów, gdyż „Zakład Komunalny sp. z o.o. w Gizzałkach posiada koncesje na świadczenie tego typu usług na terenie gminy mając podpisane umowy z mieszkańcami”.

Dowód: pismo Spółki z dnia 8.02.2006 r.

W związku z powyższym Wnioskodawca wskazał inne miejsce odbierania odpadów komunalnych, tj. składowisko w Genowefie oraz inną stację zlewną – oczyszczalnię ścieków w Lubomyślu. Decyzją z dnia 28.03.2006r. udzielono Wnioskodawcy zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizzałki, wskazując jako miejsce składowania odpadów komunalnych oraz miejsce wywozu nieczystości ciekłych w/w punkty.

Dowód: decyzja z dnia 28.03.2006r. (k. 28 – 29v)

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Na wstępie należy wskazać, iż dla stwierdzenia praktyk określonych w art. 8 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (zwanej dalej: Ustawą) muszą zostać spełnione łącznie następujące przesłanki:

1. naruszenie interesu publicznoprawnego,
2. posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku krajowym lub lokalnym,
3. nadużywanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku.

Podstawą do zastosowania przepisów Ustawy, w świetle jej art. 1 ust. 1, jest zagrożenie lub naruszenie przez przedsiębiorcę interesu publicznoprawnego.

W wyroku z dnia 24 stycznia 1991 r. w sprawie Amr 8/90 (Wokanda 1992/2/39) Sąd Antymonopolowy stwierdził, że do postępowania w sprawach o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym kwalifikują się tylko takie sprawy, w których podmiot gospodarczy, w następstwie stosowania zakazanych praktyk monopolistycznych, narusza interes publicznoprawny w zakresie rozwoju konkurencji, ochrony podmiotów narażonych na stosowanie takich praktyk oraz ochrony interesu konsumentów. W orzeczeniu tym podkreślono, że naruszenie interesu publicznoprawnego może mieć przykładowo miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest "szerszy krąg uczestników rynku", a nie jeden podmiot. Podobne stanowisko w tej kwestii zajmuje Sąd Najwyższy (por. przykładowo uzasadnienia wyroków z dnia 29 maja 2001 r. w sprawie I CKN 1217/98, OSNC 2002 r., z. 1, poz. 13, czy wyrok z dnia 28 stycznia 2002 r., I CKN 112/99, OSNC 2002 r., z. 11, poz. 144). Zgodnie natomiast z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie I CKN 496/01 (Dz.Urz.UOKiK 2004/1/283) „*Użytego w tych orzeczeniach sformułowania: "dotknięcie skutkami działań" sprzecznych z ustawą antymonopolową, nie można jednak rozumieć w sposób wąski i mechaniczny, jako tylko bezpośredniego pokrzywdzenia kontrahenta monopolisty. Trzeba tu oceniać całość negatywnych skutków działań monopolisty na określonym rynku (rynek relewantny), kierując się ogólnymi celami obu ustaw antymonopolowych. (...) Ochrona konkurencji polega na przeciwdziałaniu monopolizacji rynku, rozumianej jako narzucanie przez podmiot dominujący warunków umownych niekorzystnych dla jego kontrahentów. Ochrona ta nie ogranicza się przy tym do sytuacji, kiedy doszło już do pokrzywdzenia kontrahenta przez monopolistę, lecz obejmuje także istnienie samego stanu realnego zagrożenia dla zasad swobodnej konkurencji. Stan takiego potencjalnego zagrożenia jest bowiem oceniany z punktu widzenia interesu publicznego w obu ustawach jako stan niewłaściwy, a tym samym niedopuszczalny.*”

Podzielając stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie, należy stwierdzić, że postępowanie antymonopolowe w niniejszej sprawie niewątpliwie toczyło się w interesie publicznym. Uczestnik postępowania jest dzierżawcą i administratorem składowiska oraz oczyszczalni ścieków w Gizalkach, a jednocześnie prowadzi działalność polegającą na opróżnianiu zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizalki i do marca 2006 r. prowadził działalność polegającą na odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Nie wydając zatem zgody na przyjmowanie odpadów komunalnych stałych i nieczystości ciekłych od Wnioskodawcy, skutecznie utrudniał prowadzenie działalności gospodarczej swojemu konkurentowi. Aktualnie Spółka jest bezpośrednim konkurentem Wnioskodawcy na rynku usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych i jej działania na rynku usług odbierania nieczystości ciekłych mogą powodować, że sama będzie pozbawiona nacisku na podwyższanie standardu własnych usług i obniżanie cen, a nawet doprowadzić do zmniejszenia liczby przedsiębiorców działających na rynku.

Niewątpliwie działania Spółki istotnie wpływają również na stan konkurencji na rynku odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Uczestnik, w toku postępowania antymonopolowego, przestał co prawda świadczyć usługi w/w zakresie, ale nadal jest dzierżawcą składowiska odpadów i decyduje o podpisaniu umów o odbieranie odpadów komunalnych. W niniejszej sprawie skutki zachowania Uczestnika dotyczą zatem Wnioskodawcę, ale mogą one również dotyczyć innych potencjalnych przedsiębiorców zamierzających uczestniczyć w obrocie gospodarczym. Każde zaś ograniczenie konkurencji jest objawem naruszenia interesu publicznoprawnego. Działalność Uczestnika wpływa bezpośrednio również na interesy podmiotów korzystających z usług wskazanych przedsiębiorców, którzy mogą być pozbawieni możliwości wyboru optymalnej dla siebie oferty.

Istotą praktyk określonych w art. 8 Ustawy jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 4 pkt 8 Ustawy, przez pojęcie rynku właściwego rozumie się rynek towarów, które ze względu na przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Na rynek właściwy składa się rynek produktowy oraz rynek geograficzny.

Z kolei art. 4 pkt 9 Ustawy określa pozycję dominującą jako pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

W rozpatrywanej sprawie istnieją dwa rynki produktowe, a mianowicie rynek usług składowania odpadów komunalnych oraz rynek usług odbierania nieczystości ciekłych. Rynkiem właściwym w ujęciu geograficznym jest natomiast obszar gminy Gizalki.

Na tak zdefiniowanych rynkach właściwych Spółka, w której 100% udziałów posiada gmina Gizalki, zajmuje pozycję monopolistyczną, albowiem jest dzierżawcą i administratorem jedynej gminnej oczyszczalni ścieków oraz jedynego gminnego składowiska odpadów komunalnych w Gizalkach.

Ograniczenie rynku właściwego do terenu gminy Gizalki jest konsekwencją obowiązków gminy wynikających z art. 16a ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. Nr 62, poz. 628 ze zm.) oraz z art. 3 ust. 2 pkt 2b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*. Zgodnie z tym ostatnim przepisem, na gminie spoczywa obowiązek zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji stacji zlewnych, w przypadku gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty. Obowiązek utrzymania i eksploatacji gminnej oczyszczalni gmina Gizalki wykonuje za pośrednictwem Spółki, w której posiada 100% udziałów. Dla odbioru nieczystości ciekłych z terenu gminy Gizalki przeznaczona jest jedna gminna oczyszczalnia ścieków w Gizalkach i znajdujący się przy niej punkt zlewny. Innego miejsca przeznaczonego do wywozu nieczystości ciekłych gmina nie zapewnia; jest to jedyny punkt zlewny na jej terenie.

Z kolei zgodnie z art. 16 a pkt 3 ustawy *o odpadach* do zdań gminy należy zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców. Również i ten obowiązek gmina realizuje za pośrednictwem Spółki. Aktualnie jedynym gminnym składowiskiem przeznaczonym do odbierania odpadów komunalnych z terenu gminy Gizalki jest składowisko w Gizalkach i innego miejsca składowania odpadów gmina nie zapewnia.

Ponieważ pozycja monopolistyczna jest kwalifikowaną pozycją dominującą, tym samym druga z przesłanek została spełniona.

Samo posiadanie pozycji dominującej nie jest zakazane. Zakazane jest dopiero jej nadużywanie, przejawiające się w stosowaniu zakazanych praktyk ograniczających konkurencję.

Nadużyciem pozycji dominującej z art. 8 ust. 2 pkt 5 Ustawy jest przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji. Zakaz

określony w tym przepisie oznacza, iż działania dominanta nie mogą powodować skutków antykonkurencyjnych.

Uczestnik postępowania posiadając pozycję monopolistyczną na rynku usług składowania odpadów komunalnych oraz usług przyjmowania nieczystości ciekłych, wykorzystuje ją i wpływa na ograniczenie wolnej konkurencji na rynkach współzależnych, jakimi są: rynek usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz rynek usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z terenu gminy Gizzałki.

Spółka jest nie tylko dzierżawcą i administratorem gminnego składowiska i gminnej stacji zlewnej, ale również prowadzi działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, a także do marca 2006 r. prowadziła działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

W ocenie Prezesa Urzędu, Uczestnik w sposób bezpodstawny, naruszający przepis art. 8 ust. 2 pkt 5 Ustawy odmawia Wnioskodawcy korzystania ze składowiska urządzonego dla potrzeb całej gminy.

Oczywiste jest, że Uczestnik nie ma obowiązku zawierania umów cywilnoprawnych z każdym podmiotem ubiegającym się o udzielenie zezwolenia na usuwanie odpadów komunalnych. Nie dotyczy to jednak przypadku przedsiębiorcy posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie wywozu odpadów z terenu gminy Gizzałki, który świadcząc usługi na rzecz mieszkańców gminy powinien mieć możliwość korzystania ze składowiska zorganizowanego w celu składowania odpadów komunalnych pochodzących z tego terenu. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 5 marca 2003 r. stwierdza wyraźnie, że podmiot prowadzący jedyne składowisko na obszarze gminy *"jako monopolista nie miał prawa odmówić przyjmowania odpadów na administrowane przez siebie składowisko"* (sygn. Akt XVII Ama 40/02).

Prezes Urzędu zważył również na fakt, że gminne składowisko ma służyć zaspokajaniu potrzeb mieszkańców gminy Gizzałki, a całkowita ilość wytwarzanych przez nich odpadów nie zwiększy się przez dopuszczenie do składowiska innych podmiotów. Ponadto, za świadczoną usługę składowania odpadów Uczestnik może przecież pobierać opłaty. Kwestia natomiast ewentualnej kontroli pochodzenia odpadów leży w gestii administratora składowiska. W kontekście powyższego bezzasadny jest argument Uczestnika postępowania, że składowisko jest aktualnie zapełnione w ok. 70% i będzie musiało zostać zamknięte za 4-5 lat, zatem w interesie mieszkańców gminy jest, aby nie składowano odpadów spoza terenu gminy. W toku postępowania antymonopolowego zresztą sama Spółka przyznała, że gotowa jest zawrzeć z Wnioskodawcą umowę, pod warunkiem że odpady będą pochodziły jedynie od mieszkańców gminy Gizzałki. W ten sposób Spółka niejako sama przyznała, że brak jest obiektywnych przeszkód do podpisania stosownej umowy z Wnioskodawcą.

Swoimi działaniami Uczestnik postępowania utrudnia funkcjonowanie Wnioskodawcy, który do niedawna był podmiotem konkurencyjnym wobec Spółki na rynku usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Gizzałki. Umacniał w ten sposób swoją pozycję na rynku odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w gminie Gizzałki poprzez stworzenie bezprawnej bariery wejścia na ten rynek, której Wnioskodawca - konkurent nie jest zdolny pokonać. Ewidentne jest, że w sytuacji gdy odległość od Gizzałki do miejsca składowania odpadów przez Wnioskodawcę - składowiska w Genowefie - wynosi około 65 km, Spółka mogła skutecznie konkurować cenowo z Wnioskodawcą z uwagi na niższy koszt w cenie usługi kosztów paliwa i amortyzacji pojazdów.

W ocenie Prezesa Urzędu, nie ulega również wątpliwości, że pomimo zaprzestania świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości przez Spółkę, wszyscy uczestnicy tego rynku nadal są uzależnieni od działań Spółki i to ona decyduje o jego kształcie. Spółka zawierając bowiem z przedsiębiorcami umowy o odbiór odpadów komunalnych, bądź odmawiając zawarcia takich umów ma bezpośredni wpływ na opłacalność świadczenia tego rodzaju usług, a pośrednio także na liczbę uczestników rynku.

Spółka posiadając pozycję monopolistyczną na rynku odbierania odpadów komunalnych, a jednocześnie będąc powołaną przez gminę dla zaspokajania zbiorowych potrzeb jej mieszkańców, powinna w szczególny sposób dbać o rozwój nieskrępowanej konkurencji, która może zapewnić mieszkańcom gminy niższe ceny i wyższy poziom świadczonych usług. Spółka powinna też zapewniać wszystkim przedsiębiorcom świadczącym usługi na terenie gminy równość szans. Mniejsza liczba przedsiębiorców, z którymi Spółka zawarła umowy powoduje, że przedsiębiorcy ci w znacznym stopniu pozbawieni są nacisków na to, aby oferować niższe ceny lub korzystniejsze warunki świadczonych przez siebie usług.

Konkludując, swoim działaniem Spółka w sposób bezprawny wpływa na poziom konkurencji na rynku usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Gizałki. Takie działanie Uczestnika jest niezgodne z Ustawą, ponieważ ogranicza wolną konkurencję na rynku i nie zapewnia równych szans przedsiębiorcom w prowadzeniu przez nich działalności gospodarczej.

W ocenie Prezesa Urzędu, Uczestnik w sposób bezpodstawny, naruszający przepis art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 Ustawy odmawia również Wnioskodawcy korzystania z punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków urządzonej dla potrzeb całej gminy.

Uczestnik postępowania prowadzi działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, a zatem jest bezpośrednim konkurentem innych podmiotów świadczących tego typu usługi na terenie gminy Gizałki. Ponadto, wszyscy uczestnicy rynku usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych są uzależnieni od działań Spółki i to ona decyduje o jego kształcie. Spółka bowiem zawierając z przedsiębiorcami umowy na odbiór nieczystości ciekłych, bądź odmawiając zawarcia takich umów ma bezpośredni wpływ na opłacalność świadczenia tego rodzaju usług, a pośrednio także na liczbę uczestników rynku.

Bez znaczenia jest wskazany przez Uczestnika argument dotyczący uwarunkowań technologicznych oczyszczalni ścieków, zgodnie z którymi dopuszczalne jest przyjęcie ok. 10% ścieków dowożonych w stosunku do ogólnej ilości ścieków dopływających kanalizacją sanitarną. Spółka wskazała, że w ciągu doby możliwe jest przyjęcie ok. 9m³ ścieków dowożonych i wielkość tę wyczerpuje ona oraz Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Gizałkach, a doprowadzenie do oczyszczalni większej ilości ścieków dowożonych zakłóci proces oczyszczania ścieków w sposób niedopuszczalny. Po pierwsze bowiem, zwiększenie liczby przedsiębiorców dowożących nieczystości ciekłe z terenu gminy Gizałki nie spowoduje zwiększenia ilości wytwarzanych przez mieszkańców gminy ścieków. Nie ma bowiem prostej zależności pomiędzy zwiększeniem liczby przedsiębiorców dowożących nieczystości płynne z terenu gminy Gizałki, a zwiększeniem ilości wytwarzanych przez mieszkańców gminy ścieków. Ponadto zauważyć należy, że Spółka przyjmuje nieczystości ciekłe dowożone przez nią samą spoza terenu gminy Gizałki – z terenu gminy Chocz (k. 52, k. 54 akt). Średnio miesięcznie przyjmuje się ok. 72m³ takich nieczystości. Biorąc zatem pod uwagę dzienną dopuszczalną ilość nieczystości dowożonych, jaką może przyjąć oczyszczalnia ścieków w Gizałkach (9m³), należy zauważyć, że ponad 25% miesięcznego limitu jest wykorzystywana

do przyjmowania nieczystości pochodzących spoza obszaru gminy Gizalki. Spółka zatem nie dopuszcza Wnioskodawcy do korzystania z gminnego punktu zlewnego, przyjmując jednocześnie nieczystości z innych gmin. Tym samym Uczestnik odmawia przyjmowania nieczystości pochodzących od mieszkańców gminy Gizalki, na których rzecz usługi chciałby świadczyć Wnioskodawca.

Bez znaczenia jest również fakt istnienia zobowiązań Spółki wobec podmiotu, z którym zawarto wcześniej umowę, ponieważ Uczestnik powinien tak kształtować stosunki prawne z przedsiębiorcami świadczącymi usługi, aby nie dyskryminować jednych, uprzywilejowując w ten sposób innych, zwłaszcza w sytuacji gdy wykonuje na tym samym rynku działalność konkurencyjną wobec innych przedsiębiorców.

Swoimi działaniami Uczestnik postępowania istotnie utrudnia funkcjonowanie podmiotu konkurencyjnego, jakim jest Wnioskodawca. Umacnia w ten sposób swoją pozycję na rynku usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych w gminie Gizalki poprzez stworzenie bezprawnej bariery wejścia na ten rynek, której Wnioskodawca - konkurent nie jest zdolny pokonać. W konsekwencji, Wnioskodawca chcąc świadczyć usługi na rzecz mieszkańców gminy Gizalki jest zmuszony do korzystania z dalej położonej stacji zlewnej w Lubomyślu, która oddalona jest od Gizalek o blisko 70 km, co czyni jego działalność znacznie mniej opłacalną w porównaniu z działalnością Uczestnika, który może skutecznie konkurować cenowo z Wnioskodawcą z uwagi na niższy koszt w cenie usługi kosztów paliwa i amortyzacji pojazdów.

Konkludując, swoim działaniem Spółka w sposób bezprawny wpływa na poziom konkurencji na rynku usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na obszarze gminy Gizalki. Korzystając z tego wykorzystuje zajmowaną pozycję monopolistyczną na rynku usług odbierania nieczystości ciekłych i przenosi swoją siłę rynkową na w/w współzależny rynek w celu eliminowania potencjalnych rywali. Takie działanie Uczestnika jest niezgodne z Ustawą, ponieważ ogranicza rozwój konkurencji na rynku i nie zapewniało równych szans przedsiębiorcom w prowadzeniu przez nich działalności gospodarczej.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w punkcie 1 sentencji.

Zgodnie z art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, jeżeli przedsiębiorca dopuścił się naruszenia zakazu, określonego w art. 8 Ustawy, organ antymonopolowy może nałożyć w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

W 2005 roku Spółka osiągnęła przychód w wysokości 642.505,10 zł (dowód: k. 34v) co oznacza, iż 10 % przychodu osiągniętego w 2005 r. wynosi 64.250 zł. Kwota ta stanowi zatem maksymalną wysokość kary, jaką - na podstawie art. 101 ust. 1 pkt 1 Ustawy - można na Spółkę nałożyć.

Prezes Urzędu postanowił obciążyć Uczestnika kwotą kary pieniężnej w wysokości 1.928 zł, czyli w wysokości 3% kary maksymalnej. W ocenie Prezesa Urzędu kara pieniężna w tej wysokości prawidłowo spełni zarówno rolę represyjną za naruszenie przepisów o ochronie konkurencji, jak i prewencyjną, zapobiegając podejmowaniu podobnych działań w przyszłości.

Nałożenie kary należy traktować jako podkreślenie naganności takich praktyk, które zakłócają swobodę konkurencji uczestników rynku. Prezes Urzędu decydując się na nałożenie niniejszą decyzją kary pieniężnej wziął przede wszystkim pod uwagę szczególnie antykonkurencyjny charakter zachowania Uczestnika, które należy potraktować jako działanie świadome i nakierowane na ograniczanie konkurencji na rynku usług odbierania odpadów

komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz na runku usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Zdając sobie sprawę z przewagi konkurencyjnej na w/w rynkach i z faktu posiadania monopolu na rynkach składowania odpadów komunalnych stałych oraz odbierania nieczystości ciekłych, Spółka wykorzystwała ten fakt w sposób nieuczciwy i bezprawny.

Okolicznością obciążającą jest ponadto fakt, iż Spółka nie zaniechała zakwestionowanych działań pomimo wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Niemniej jednak przy ustalaniu wysokości kary wzięto pod uwagę przede wszystkim okoliczność, że jedynym udziałowcem Spółki jest gmina Gizałki i dlatego dolegliwość kary odczują przede wszystkim mieszkańcy gminy. Jako okoliczność łagodzącą Prezes Urzędu wziął pod uwagę również fakt, iż jest to pierwsze naruszenie przepisów Ustawy przez Spółkę, w związku z czym uznał, iż należy przede wszystkim położyć nacisk na funkcję prewencyjną wymiaru kary. Ponadto, Prezes Urzędu wziął pod uwagę niewielki zasięg terytorialny oddziaływania praktyki stosowanej przez Spółkę oraz fakt, że działanie Spółki miało charakter jednorazowy i nie dotyczyło innych przedsiębiorców zamierzających świadczyć usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na terenie gminy Gizałki. Konkludując Prezes Urzędu nie zakwalifikował działań Uczestnika do poważanych naruszeń konkurencji.

Ustalając wymiar kary Prezes Urzędu bierze pod uwagę przychody przedsiębiorcy, ale w rozpatrywanej sprawie Prezes zważył także na fakt, że Spółka w 2005 roku nie osiągnęła zysku, co pozwala uznać, że wymierzona kara spełni również należycie funkcję represyjną.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w pkt 2 sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 105 ust. 4 ustawy karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

O kosztach postępowania orzeczono jak w punkcie 3 sentencji decyzji, na podstawie art. 75 w związku z art. 69 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*. Prezes Urzędu uwzględnił w całości żądanie wnioskodawcy w tym zakresie, uznając że przysługuje mu, od strony przegrywającej – Spółki, zwrot kwoty 500 zł, jaką uiścił od wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego.

Na postanowienie zawarte w punkcie 3 niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c., przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Poznaniu w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do art. 78 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Poznaniu.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Poznaniu
Edward Stawicki

Otrzymują:

1. Andrzej Bakun Zakład Oczyszczania Terenu BAKUN
Roztoka 6, 62 – 513 Krzymów
2. Zakład Komunalny sp. z o.o.
ul. Wrzesińska 17, 63 – 308 Gizalki